

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВО СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧО-ШАХТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Запропоновано комплексну методику розрахунку ключових індикаторів фінансово стійкого розвитку підприємства, яка дозволяє визначити нормативні значення показників і за їх допомогою побудувати модель ідеального фінансового стану; проведено апробацію методики на прикладі підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області за 2002–2010 рр.

Ключові слова: підприємство, криза, фінансово стійкий стан, комплексна методика, ключові індикатори, ефективність управління, гірничо-шахтне машинобудування.

Механізмом стійкого розвитку підприємства в умовах нестабільності, невизначеності та динамічності економічного середовища є сукупність способів забезпечення взаємопов'язаної діяльності усіх підсистем підприємства, використання яких при відповідних обмеженнях і припущеннях забезпечує реалізацію цільової функції.

Підтримка стабільного характеру розвитку підприємства залежить від забезпечення умов стійкості за такими напрямками: фінансовим, організаційним, виробничим, кадровим й інформаційним. В умовах кризи базовим (таким, що визначає розвиток) є фінансовий напрям діяльності підприємства [2]. Тому розробка методики розрахунку й оцінювання показників фінансової стійкості підприємства та її апробація на практиці є надзвичайно актуальною та своєчасною.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років [1-7] дозволив нам запропонувати комплексну методику розрахунку й оцінювання ключових індикаторів фінансово стійкого розвитку підприємства [8].

У таблиці 1 наведено 24 показники (коефіцієнти), які, на нашу думку, достатньо повно та всебічно характеризують ключові індикатори фінансово стійкого розвитку підприємства: фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, ділову активність й ефективність (рентабельність) його діяльності.

Зазначимо, що усі 24 коефіцієнти мають єдину розмірність (грн / грн) і однозначну оцінку в динаміці (повинні збільшуватися), що надалі дозволить розрахувати інтегральну оцінку за кожним із блоків ключових індикаторів і підсумковий індикатор фінансово стійкого розвитку підприємства як середнє геометричне значення.

Метою нашої статті є оцінка індикаторів фінансово стійкого розвитку групи споріднених підприємств, розрахованих за декілька років, що дозволить виявити чинники, що дезактивують і детермінують розвиток, і спрогнозувати їх зміни, а це підвищить ефективність управління процесами виходу з кризового стану.

Оцінювання рівня фінансової стійкості підприємств здійснювалося за наведеною методикою на основі використання даних публічної фінансової

звітності дев'яти підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області за 2002–2010 рр. [9,10]. Проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки.

Оцінювання значень коефіцієнтів фінансової стійкості (блок 1) виявило: погіршення структури джерел формування майна усіх аналізованих підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області, про що свідчить зниження коефіцієнтів автономії та довгострокової фінансової незалежності нижче нормативних значень ($>0,5$ і $>0,85$ – $0,9$, відповідно). Це спричинило дестабілізацію фінансового стану й неможливість надалі самостійно фінансувати господарську діяльність (значення коефіцієнтів фінансової стабільності набагато нижчі нормативного $> 1,0$). Розрахунок ключового індикатора K1, що характеризує фінансовий важіль у структурі капіталу, підсумував цей етап аналізу: диспропорція структури джерел засобів спричинила розбалансованість процесу кругообігу капіталу (першої та другої стадії) а також порушення взаємозв'язку між інвестиційною та фінансовою діяльністю аналізованих підприємств.

Виявлено збільшення витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел засобів, які спрямовуються на формування майна підприємства. Про це свідчить зниження нижче нормативних значень коефіцієнтів абсолютного покриття залучених засобів власним капіталом (≥ 1), покриття оборотних активів поточними зобов'язаннями ($>1,0$), структури довгострокових вкладень ($>0,5$ – $0,8$), об'єднаних у блок 2. Розрахунок ключового індикатора K2, що характеризує фінансовий важіль у структурі майна, підсумував цей етап аналізу: зниження результатів фінансово-господарської діяльності позначилося на скороченні робочого капіталу та зростанні дефіциту власних оборотних коштів, тобто спричинило нездатність підприємств самостійно забезпечувати власну поточну діяльність. Тобто, без державної підтримки в особі профільних міністерств, державних адміністрацій областей або холдингових компаній (наприклад, «Донвуглереммаш»), підприємства гірничо-шахтного машинобудування не

Таблиця 1. Методика розрахунку й оцінювання ключових індикаторів фінансово стійкого розвитку підприємства*

№ п/п	Індикатори	Методика розрахунку	Оцінка в динаміці
1		2	3
Блок 1. Фінансова стійкість			
Коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість з позиції структури джерел засобів			
1.	Коефіцієнт абсолютної автономії	$\frac{с. 380 \text{ ф. 1}}{с. 280 \text{ ф. 1}}$	↑
2.	Коефіцієнт незалежності власного капіталу	$\frac{с. 380 \text{ ф. 1}}{с. (380 + 430 + 630) \text{ ф. 1}}$	↑
3.	Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{с. 380 \text{ ф. 1}}{с. (480 + 620) \text{ ф. 1}}$	↑
Коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість з позиції витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел засобів			
4.	Коефіцієнт абсолютного покриття залучених засобів власним капіталом	$\frac{с. 380 \text{ ф. 1}}{с. (640 - 380) \text{ ф. 1}}$	↑
5.	Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом*	$\frac{с. 380 \text{ ф. 1}}{с. 080 \text{ ф. 1}}$	↑
6.	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$\frac{с. (380 - 080) \text{ ф. 1}}{с. 260 \text{ ф. 1}}$	↑
Блок 2. Коефіцієнти платоспроможності як зовнішній вияв фактичної фінансової стійкості підприємства			
7.	Коефіцієнт загальної платоспроможності	$\frac{с. (260 + 270 + 275) \text{ ф. 1}}{\text{стр. 620 ф. 1}}$	↑
8.	Коефіцієнт поточної платоспроможності	$\frac{с. (230 + 240) \text{ ф. 1}}{\text{стр. 380 ф. 1}}$	↑
9.	Коефіцієнт очікуваної (перспективної) платоспроможності	$\frac{с. (150 + \dots + 220) \text{ ф. 1}}{с. 380 \text{ ф. 1}}$	↑
Блок 3. Коефіцієнти ліквідності як зовнішній вияв потенційної фінансової стійкості підприємства			
10.	Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{с. (280 - 080) \text{ ф. 1}}{\text{стр. 620 ф. 1}}$	↑
11.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{с. (150 + \dots + 220) \text{ ф. 1}}{с. 620 \text{ ф. 1}}$	↑
12.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{с. (230 + 240) \text{ ф. 1}}{с. 620 \text{ ф. 1}}$	↑
Блок 4. Ділова активність			
Коефіцієнти покриття активів			
13.	Коефіцієнт покриття активів	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. 280 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 280 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
14.	Коефіцієнт покриття необоротних активів	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. 080 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 080 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
15.	Коефіцієнт покриття оборотних активів	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. 260 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 260 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
Коефіцієнти покриття капіталу			
16.	Коефіцієнт покриття власного капіталу	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. 380 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 380 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
17.	Коефіцієнт покриття робочого капіталу	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. (260 - 620) \text{ гр. 3 ф. 1} + с. (260 - 620) \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
18.	Коефіцієнт покриття залученого капіталу	$\frac{с. 035 \text{ ф. 2}}{[с. (480 + 620) \text{ гр. 3 ф. 1} + с. (480 + 620) \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
Блок 5. Коефіцієнти рентабельності [збитковості]			
Коефіцієнти рентабельності [збитковості] активів			
19.	Рентабельність [збитковість] активів	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. 280 \text{ гр. 3 ф. 1} + \text{стр. 280 гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
20.	Рентабельність [збитковість] необоротних активів	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. 080 \text{ гр. 3 ф. 1} + \text{стр. 080 гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
21.	Рентабельність [збитковість] оборотних активів	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. 260 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 260 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
Коефіцієнти рентабельності [збитковості] капіталу			
22.	Рентабельність [збитковість] власного капіталу	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. 380 \text{ гр. 3 ф. 1} + с. 380 \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
23.	Рентабельність [збитковість] робочого капіталу	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. (260 - 620) \text{ гр. 3 ф. 1} + с. (260 - 620) \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑
24.	Рентабельність [збитковість] залученого капіталу	$\frac{с. (170 [175] + 200 - 205) \text{ ф. 2}}{[с. (480 + 620) \text{ гр. 3 ф. 1} + с. (480 + 620) \text{ гр. 4 ф. 1}]:2}$	↑

*Розроблено автором

зможуть здолати наслідки кризи.

Оцінювання значень коефіцієнтів платоспроможності (блок 2) і коефіцієнтів ліквідності (блок 3) встановило, що фактично усі дев'ять підприємств гірничо-шахтного машинобудування є фінансово нестійкими, оскільки значення коефіцієнтів загальної, поточної й очікуваної платоспроможності значно нижчі за нормативні значення (>1,0). Зниження значень вищеназаних коефіцієнтів упродовж усього аналізованого періоду підірвало потенціал фінансової стійкості аналізованих підприємств: коефіцієнти поточної, швидкої й абсолютної ліквідності впали нижче нормативних значень (>1,0–1,5, >0,5–1,0 і >0,2–0,35 відповідно). Обумовлено це браком грошових коштів (ліквідних активів) унаслідок порушення фінансової дисципліни контрагентів підприємств, що підтверджується випереджаючим зростанням кредиторської заборгованості порівняно з дебіторською. Проте в ході аналізу виявлено, що динаміка кредиторської та дебіторської заборгованостей дев'яти підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області не однозначна. Зниження темпів зростання обох видів заборгованостей спостерігається тільки на трьох підприємствах: ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"», ВАТ «Рутченковський завод "Гормаш"» і ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"». На ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» і ВАТ «Новогорлівський завод» спостерігається незначне уповільнення темпів зростання кредиторської заборгованості й тривале зростання дебіторської. Для усіх інших підприємств виявлено тривале зростання кредиторської та дебіторської заборгованостей, що позначається на погіршенні їх фінансового стану та зниженні шансів самостійно впоратися з наслідками кризи – у результаті темпи зниження значень ключового індикатора К4 (потенційна фінансова стійкість) аналізованих підприємств випереджали темпи зниження значень ключового індикатора К3 (фактична фінансова стійкість), що підтверджує результати аналізу ключових індикаторів фінансової стійкості К1 і К2.

Оцінювання ділової активності (блок 4) демонструє наступний результат: значення коефіцієнтів покриття активів (усіх – необоротних і оборотних) знизилися не для усіх аналізованих підприємств. Те ж саме можна сказати й про значення коефіцієнтів покриття капіталу (власного, перманентного й залученого).

Проте на деяких підприємствах спостерігається зростання значень коефіцієнта покриття необоротних активів (особливо на ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод» – у 15 разів, ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» – у 14 разів, ВАТ «Дружківський машинобудівний завод» - у 6 разів). Це обумовлено, з одного боку, зниженням середньорічної вартості основних фондів унаслідок їх зношення (ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод» – на 81,90 %, ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» – на 38,03 %), а з іншого – збільшенням чистого доходу (виручки) від реалізації продукції внаслідок зростання її собівартості (ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод» – у 5 разів, ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» – у 20 разів, ВАТ «Дружківський

машинобудівний завод» – у 6 разів).

Зростання значень коефіцієнта покриття оборотних активів на ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"» (у 13,7 разів) і ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"» (більш ніж у 2,5 раза) обумовлено неповним завантаженням виробничих потужностей і, як наслідок, зниженням обсягів виробництва і запасів ТМЦ.

Збільшення значень коефіцієнта покриття власного капіталу на ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"» у 287 (!) разів, ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» у 14,2 раза, ВАТ «Дружківський машинобудівний завод» у 9,4 раза, ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"» у 4,6 раза, ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"» більш ніж у 3 рази обумовлено збитковістю діяльності практично усіх аналізованих підприємств, зростанням непокритих збитків і, отже, зменшенням вартості власного капіталу. Що ж до збільшення значень коефіцієнта покриття перманентного капіталу (суми власного капіталу та довгострокових зобов'язань), то воно пояснюється не лише зниженням вартості власних засобів, але довгострокових зобов'язань.

У результаті виявлених суперечностей можна зробити висновок: значення ключових індикаторів К5 і К6 не зовсім адекватно відбивають реальний рівень ділової активності аналізованих підприємств, проте вони мають бути враховані під час розрахунку підсумкових індикаторів фінансової стійкості розвитку.

Оцінювання значень коефіцієнтів рентабельності (збитковості) активів і капіталу (блок 5) підтвердило виявлену на попередньому етапі аналізу негативну динаміку: зниження ефективності операційної діяльності та порушення її взаємозв'язку з інвестиційною та фінансовою; зниження ефективності третьої стадії кругообігу капіталу (використання капіталу) та порушення її взаємозв'язку з першою (залучення капіталу) і другою (розміщення капіталу). Тільки три з дев'яти аналізованих підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області (ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"», ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"», ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"») були рентабельними у період після кризи (2009–2010 рр.), ВАТ «Дружківський машинобудівний завод» отримало прибуток тільки у 2010 р. Усі інші підприємства були збитковими, причому ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"», ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод», ВАТ «Горлівський машинобудівний завод» і ВАТ «Новогорлівський машинобудівний завод» були збитковими упродовж усього аналізованого періоду.

Узагальнюючи результати аналізу коефіцієнтів рентабельності (збитковості) активів і капіталу підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області, можемо зробити висновок: у зв'язку з їхнім негативним значенням (практично у всіх упродовж усього аналізованого періоду) не коректно враховувати ключові індикатори К7 і К8 під час розрахунку підсумкових індикаторів фінансової стійкості розвитку цих підприємств.

За підсумками аналізу виявлено наступне: два підприємства – ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"» і ВАТ «Рутченковський завод "Гормаш"» – мають більш-менш схожу динаміку

ключових індикаторів фінансово стійкого розвитку: зростання у 2003 р., спад у 2004–2005 рр., зростання у 2006–2008 рр. і спад у 2009–2010 рр.

Пояснюється це тим, що ці підприємства технологічно пов'язані між собою: ВАТ «Рутченковський завод "Гормаш"», з одного боку, споживає 90 % продукції ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"», а з іншого – є одним з основних його постачальників. Зростання ключового індикатора К6 (ділової активності з позиції покриття джерел засобів) у 2009 році обумовлено великим запасом міцності вищеназваних підприємств (своєчасно реалізовані заходи зі зниження собівартості продукції, частково модернізована МТБ, скорочені непродуктивні витрати та ін.).

На відміну від перших двох підприємств, максимальні значення ключових індикаторів ВАТ «Горлівський машинобудівний завод» припали на 2007 рік. Пояснюється це тим, що саме з цього року підприємство не виробляє гірничо-шахтне устаткування, а реалізує наявну на складі продукцію, причому 90 % придбав ЗАТ «Горлівський машинобудівник», з яким аналізоване підприємство знаходиться на одному промисловому майданчику. Надалі можливе об'єднання цих двох заводів, тим більше що до акціонування вони були єдиним підприємством.

Схожу між собою динаміку ключових індикаторів фінансово стійкого розвитку мають ВАТ «Дружківський машинобудівний завод» і ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"». Проте, на відміну від вищерозглянутих підприємств, виявлено позитивну динаміку (особливо на другому підприємстві), що свідчить про вихід цих підприємств з кризи. Високий ступінь адаптивності цих підприємств до змін зовнішнього середовища обумовлений інноваційним характером продукції, що випускається.

Динаміка ключових індикаторів ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» відрізняється від вищерозглянутих підприємств тим, що в кризовому 2008 р. два з них (К5 і К6) мали максимальне значення. Пов'язано це з тим, що це підприємство ще у 2005 р. налагодило виробництво унікального устаткування, аналогів якому немає в Україні та за її межами, – нових секцій механізованого важкого комбайнового кріплення для оброблення вугільних пластів. У 2007 р. підприємство вийшло на проектну потужність. Виробництво й реалізація унікального устаткування забезпечили збільшення виручки від реалізації продукції (у 20 разів!) і непогані (на тлі інших підприємств) кінцеві фінансові результати. У результаті підприємство змогло зберегти виробничий і трудовий потенціал і закласти основу майбутнього розвитку.

Спад у 2007 р. ключового індикатора К6 обумовлений зниженням матеріальних витрат на 38,65 % із збільшенням обсягів виробництва і, відповідно, чистого доходу в 5 разів. Монопольне становище цього підприємства (причому штучно створене державою) спотворює значення ключових індикаторів, тому не дозволяє реально оцінити рівень його стійкості й виявити істинні причини погіршення фінансового стану.

ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"» і ВАТ «Новогорлівський машинобудівний завод» упродовж усього аналізованого періоду знаходилися в кризовому стані:

не отримували прибуток (найвищі коефіцієнти збитковості серед дев'яти підприємств), мали незадовільну структуру капіталу (коефіцієнти автономії знизилися на першому – у 2 рази, на другому – у 10 разів), відчували дефіцит власних засобів для забезпечення поточної діяльності (коефіцієнти покриття оборотних активів поточними зобов'язаннями знизився на першому – у 10 разів, на другому – у 2,8 раза); скорочували обсяги виробництва; вимушені були зменшити чисельність зайнятих й ін.

Оцінювання підсумкових індикаторів фінансово стійкого розвитку дев'яти підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області за 2002–2010 рр. (табл. 2, рис. 1) доводить, що у період 2002–2004 рр. (незначної стабілізації вітчизняного промислового виробництва та машинобудування) і у передкризові три роки (з 2005 р. по 2007 р.) у найбільш стійкому фінансовому стані знаходилися ті підприємства, продукція яких мала інноваційний характер: ВАТ «Дружківський машинобудівний завод», ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» і ВАТ «Рутченковський завод "Гормаш"».

Незважаючи на нижчий, порівняно з вищеназваними підприємствами, рейтинг, фінансовий стан ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"» був найстабільнішим. Найнижчий рейтинг у ВАТ «Горлівський машинобудівний завод» – у підприємства, яке практично знаходиться на межі поглинання ЗАТ «Горлівський машинобудівник». Рейтингові оцінки ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"» і ВАТ «Новогорлівський машинобудівний завод» були найнижчими у зв'язку з їхньою хронічною збитковістю й тотальною заборгованістю.

Узагальнюючи результати аналізу індикаторів фінансово стійкого розвитку дев'яти підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецької області, можемо зробити такі висновки:

- серед дев'яти підприємств гірничо-шахтного машинобудування три здатні вийти з кризи (по суті, вже окреслилася позитивна динаміка) – ВАТ «Дружківський машинобудівний завод», ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"» і ВАТ «Рутченковський завод "Гормаш"»;
- ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"» і ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"» не мають фінансових можливостей, але якщо вони задіють науково-виробничий і трудовий потенціал і отримають державну підтримку (хоч би в питаннях тендерних закупівель), то зможуть утриматися на ринку;
- ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"» і ВАТ «Новогорлівський машинобудівний завод» – підприємства-аутсайтери, стосовно них потрібна фінансова санація;
- ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод» – підприємство-монополь, який штучно підтримується державою;
- ВАТ «Горлівський машинобудівний завод» – підприємство, що фактично (до 2007 р.) припинило виробництво продукції, тому його рейтинг найнижчий (найбільше останніх місць під час оцінювання підсумкового індикатора фінансово-стійкого розвитку підприємства).

Таблиця 2. Підсумкові індикатори фінансово стійкого розвитку підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецького, Дружківського та Горлівського промислових вузлів Донецької області за 2002–2010 роки

Підприємства	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.
ВАТ «Донецький машинобудівний завод "Експеримент"»	0,3931	0,4674	0,3774	0,2822	0,4163	0,4272	0,5816	0,4264	0,5015
ВАТ «Рутченковский завод "Гормаш"»	0,5415	0,4462	0,4825	0,3027	0,4941	0,4912	0,5825	0,4380	0,3007
ВАТ «Машинобудівний завод "Буран"»	0,2771	0,3753	0,4716	0,5061	0,3836	0,6734	0,6290	0,6956	0,7346
ВАТ «Артемівський машинобудівний завод "Перемога праці"»	0,2073	0,2373	0,1847	0,2122	0,6402	0,4758	0,4154	0,4462	0,5146
ВАТ «Червоноармійський машинобудівний завод»	0,3200	0,2998	0,3637	0,3189	0,4655	0,4994	0,3673	0,1693	0,2743
ВАТ «Дружківський машинобудівний завод»	0,4280	0,4735	0,5676	0,5795	0,4743	0,7278	0,7269	0,6458	0,6316
ВАТ «Горлівський машинобудівний завод "Універсал"»	0,4671	0,3782	0,5323	0,8061	0,3594	1,0447	1,1304	0,8136	0,4768
ВАТ «Горлівський машинобудівний завод»	0,2303	0,2840	0,3579	0,3447	0,3371	0,4065	0,3632	0,2334	0,2555
ВАТ «Новогорлівський машинобудівний завод»	0,3607	0,3832	0,5481	0,4445	0,3277	0,2722	0,2334	0,1285	0,1281

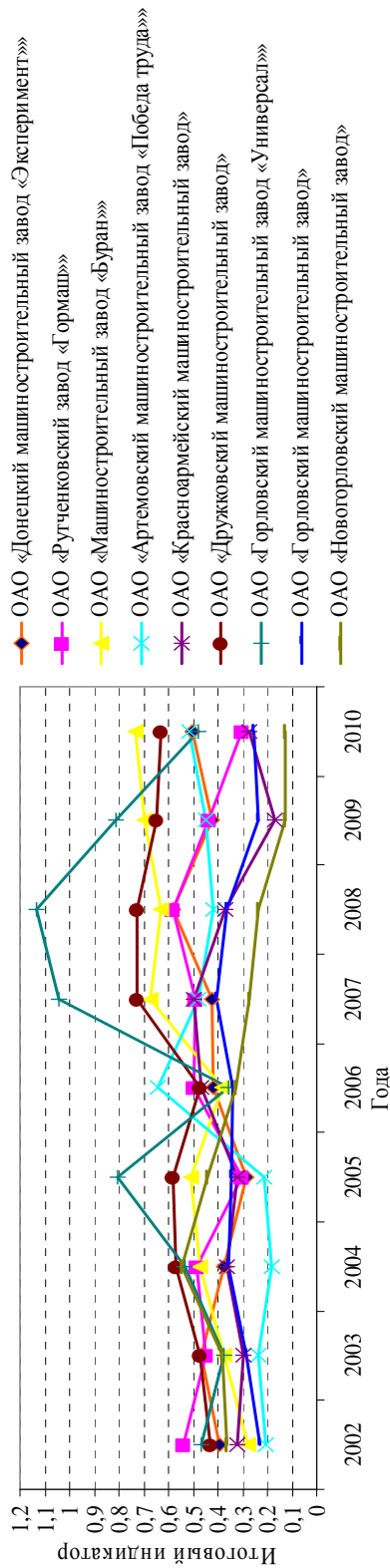

Рисунок 1. Динаміка підсумкових індикаторів фінансово стійкого розвитку підприємств гірничо-шахтного машинобудування Донецького, Дружківського та Горлівського промислових вузлів Донецької області за 2002–2010 роки

Саме цим пояснюється відсутність чітко вираженої динаміки підсумкових індикаторів.

Отже, підсумкові індикатори фінансово стійкого розвитку підприємства слід розраховувати на базі шести ключових індикаторів: фінансової стійкості з позиції структури джерел засобів (К1); фінансової стійкості з позиції витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел засобів (К2); платоспроможності як зовнішнього вияву фактичної фінансової стійкості (К3); ліквідності як вияву потенційної фінансової стійкості (К4); ділової активності з позиції покриття активів (К5); ділової активності з позиції покриття джерел засобів (К6).

За результатами розрахунків можна визначити нормативні значення використовуваних показників і за їх допомогою побудувати модель ідеального фінансового стану.

Список літератури

1. Абрютіна, М. С. *Анализ финансово-экономической деятельности [Текст] / М. С. Абрютіна, А. В. Грачева.* – М. : ДИС, 1998. – 256 с.
2. *Антикризисный менеджмент / [под ред. проф. А. Г. Грязновой].* – М. : Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ» – Издательство ЭКМОС, 1999. – 368 с.
3. Грачев, А. В. *Финансовая устойчивость предприятия: анализ, оценка и управление: [учеб. -практ. пособ.] / А. В. Грачев.* – М. : Издательство «Дело и Сервис», 2004. – 192 с.
4. Жданов, С. А. *Механизм экономического управления предприятием: [учеб. пособ. для вузов]. / С. А. Жданов.* – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 319 с.
5. Ковалев, А. П. *Диагностика банкротства / А. П. Ковалев.* – М. : Финстатформ, 1995. – 96 с.
6. Костирко, Л. А. *Диагностика потенциала финансово-экономической стійкості підприємства: [моногр.] / Л. А. Костирко.* – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х. : Фактор, 2008. – 336 с.
7. Терещенко О. О. *Фінансова санація та банкрутство підприємств: [навч. посіб.] / О. О. Терещенко.* – К. : КНЕУ, 2000. – 412 с.
8. Елецких, С. Я. *Управление финансовой устойчивостью предприятия: функционирование и развитие: монография / С. Я. Елецких.* – Краматорск : ДГМА, 2010 – 180 с.
9. *Офіційний сайт Державного комітету статистики України : [електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.*
10. *Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України: [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.smida.gov.ua>.*

РЕЗЮМЕ

Елецких Светлана

Анализ показателей финансово устойчивого развития предприятий горно-шахтного машиностроения Донецкой области

Предложена комплексная методика расчета ключевых индикаторов финансово устойчивого развития предприятия, которая позволяет определить нормативные значения показателей и с их помощью построить модель идеального финансового состояния; проведена апробация методики на примере горно-шахтного машиностроения Донецкой области за 2002-2010 гг.

RESUME

Yeets'kyh Svitlana

The analysis of financial sustainability of enterprises of mining engineering of Donetsk Region

There has been proposed the complex method for calculating the key indicators of financial sustainability of the enterprise, which allows to determine the normative values of and help them build a model of an ideal financial condition; The methods on the example of mining engineering of the Donetsk region for 2002-2010 years have been probed.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2012 р.